

Vabljeni na odprtje razstave
v soboto, 3. 12. 2022, ob 16. uri.
Razstavišče Nikolaja Pirnata
na gradu Gewerkenegg, Idrija

Razstava bo na ogled do 30. 1. 2023 vsak dan
razen ponedeljka od 10. do 17. ure.

Poklon volni

OBDELAVA VOLNE IN
NJENA UPORABA V
ROKODELSTVU

Ovčjereja je na Slovenskem ena starejših živinorejskih panog. Na Idrijskem in Cerkljanskem je bila v preteklosti prisotna v manjši meri in namenjena samooskrbi. Ovce so gojili sočasno z govejo živino. Po podatkih Simona Rutarja (Zgodovina Tolminskega, 1882) so na Cerkljanskem leta 1870 redili 4.156 ovac in 548 koz. Za primerjavo so istega leta imeli na Tolminskem 12.896 ovac in 3.571 koz, na Bovškem pa 10.495 ovac in 6.013 koz. Manjši kmetje so raje redili koze kot ovce, saj so bile koristnejše. Pomutile so vse robidovje in grmičevje, da so bili tudi strmi, težje dostopni obronki čisti. Ovce so redili za pridelavo mleka, mesa in volne. Danes na Idrijsko-Cerkljanskem gojijo okrog 2.500 ovac.

V Sloveniji vzrejajo pasme za proizvodnjo mleka in mesa, volna je žal stranski proizvod v reji ovc. Je pa volna ekološko, trajnostno, biorazgradljivo in energetsko učinkovito naravno živalsko vlakno z visoko uporabno vrednostjo. Slovenija po količini pridelane volne ne spada med pomembnejše pridelovalke: njena letna pridelava volne je 155 ton, pri čemer je ocenjena prireja volne na slovensko ovco 1,4 kg.

Z razstavo *Poklon volni – obdelava volne in njena uporaba v rokodelstvu* želimo javnosti predstaviti proizvodne procese, opremo, orodje in ljudi, ki se z ovčjerejo na Idrijskem in Cerkljanskem ukvarjajo, predvsem pa bogato dediščino, vezano na obdelavo in uporabo ovčje volne. Z ohranjanjem ustnega izročila, znanj, veščin in spretnosti ter prenašanjem teh iz roda v rod so se ohranjale veščine, kot so pletilstvo, tkalstvo, polstenje volne in druge.

Današnje rokodelke so nosilke tradicionalnega znanja in njegove prenašalke na mlajše rodove, obenem pa umetnice in ustvarjalke, ki bogatijo dediščino in jo delajo uporabno v sodobnem času. Znanja, ki jih imajo, in spretnosti, ki jih obvladujejo, so del zgodovinskega spomina družinskih, sosedskih in vaških skupnosti, so spregledan, a ne pozabljen del naše nesnovne kulturne dediščine. Skupaj s predmetno stvarnostjo tvorijo pomemben element identitete našega prostora.

Spremljevalni program razstave:

Javno vodstvo po razstavi:
sobota, 10. 12. 2022, ob 11. uri
sobota, 17. 12. 2022, ob 11. uri

Delavnica tkanja na tkalsko deščico
za otroke: sobota, 14. 1. 2023, ob 11. uri

Prodaja volnenih izdelkov članic
rokodelske sekcije Društva rejcev
drobnice Idrija-Cerkno v Mali galeriji
na gradu Gewerkenegg:
nedelja, 4. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
sobota, 10. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
nedelja, 11. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
sobota, 17. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
nedelja, 18. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
petek, 23. 12. 2022, od 11.00 do 16.00
četrtek, 29. 12. 2022, od 11.00 do 16.00

Muzejski list št. 70

Izdal in založil: Mestni muzej Idrija, muzej
za Idrijsko in Cerkljansko

Organizacija razstave:
Ivana Leskovec, Mestni muzej Idrija

Avtorica razstave: Tina Zadnik

Strokovni sodelavci: Klavdija Kancler,
Polona Kavčič, Vojko Golob, Alenka
Rupnik, Sonja Mlakar, Jure Podobnik

Besedilo: Tina Zadnik, Ivana Leskovec

Fotografije: fototeka Mestnega muzeja
Idrija, arhiv Slovenskega etnografskega
muzeja, Metod Blejec in Una Rebič (MU)

Snemanje in montaža videa:
Metod Blejec in Una Rebič (MU)

Eksponati: Mestni muzej Idrija, Cerkljanski
muzej, ICRA d. o. o. Idrija, KGZS Zavod
GO, Alenka Rupnik, Sonja Mlakar, Jožefa
Peternel, Darja Lampret, Mira Mlakar
(Cerkno), Ksenija Uršič, Metka Prezelj,
Tatjana Prezelj Kene, Manica Govekar,
Mira Mlakar (Sovodenj), Tina Zadnik

Oblikovanje razstave in tiskovin:
Metod Blejec in Una Rebič (MU)

Mentoriranje rokodelskih izdelkov in
oblikovanje ambientalnega prostora: Jože Carli

Lektoriranje: Sonja Benčina

Tehnična izvedba razstave: Edvard Božič,
Stane Mavri, Mestni muzej Idrija

Tisk razstavnih panojev:
Luminus d. o. o., Novo mesto

Tisk zloženke: Mipos d.o.o.

Idrija, december 2022

Sodelavci v projektu:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Razstavo sta finančno podprla Občina Idrija
in Ministrstvo za kulturo RS.